Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג ראנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערן.
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייז בעגיננט מיט דעם טאגע דער איינזענדונג.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט זיך אין
פעסט.
וויישנער בולוואר נומ׳ 29.
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבט.

יידישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטעט
פיר אסטערדייך-אונגארן
גאנציאהריג 8 גולדען אסטר. ווע.
האלביאהריג 4 גולדען אסטר. ווע.
פירטעליאהריג 2 גולדען אסטר. ווע.

פירס אויסלאנד
גאנציאהריג 9 גולד. — קר. א. ווע.
האלביאהריג 4 גולד. 50 קר. א. ווע.
פירטעליאהרי 2 גולד. 25 קר. א. ווע.

Nr. 42 זיעבצעהנטער יאהרגאנג. — בודאפעסט, מאנטאג כח ניסן התרמ״ה. — Budapest, 13. Arpil 1885

דיא פעטיציאנען.

ווענן אללע אנצייכען ניכט טריגען, זא ווערדען וויר נאך אים לייפע דיעזער וואכע צייגען איינער הייסען יודענדעבאטטע אים אבגעארדנעטענהויזע זיין. אין דער ערסטען זיטצונג, וועלכע דאס אבגעארדנעטענהויז זייט דען אסטערפעריען פאר-געסטערן (זאמסטאג) היעלט, ווארדען נאמליך פעטיציאנען מעהרערער יידישען געמיינדען אנגעמעלדעט, דיא דער איפפארדערונג דער סעגעדינער יודענגעמיינדע נאכקאמען, אונד דעם אבגעארדנעטענהויזע בעציגליך דער יידישען פערטרעטונג אים אבערהויזע, פעטיציאנען איינרייכען ליעסען. — אין דער גענאננטען זיטצונג ווארדען דיא פעטיציאנען פאלגענדער 8 איזראעליטישער געמיינדען אויף דען טיש דעס הויזעס ניעדערגעלעגט:

טעמעשוואר, איינגערייכט דורך באלטהאזאר האראוסטה (אים אנדראשי-קאבינעט יוסטיצמיניסטער, געגענווארטיג אבגעארדנעטער דער שטאדט טעמעשוואר); מאהאטש, דורך דען אבגעארדנעטען לעאפאלד דייטש (קיין יודע); דעווא, דורך דען אבגעארדנעטען געארג סאטהמארי; סעגעדין (האט בעקאננטליך דען ערסטען אנשטאס צור איינרייכונג דער פעטיציאנען געגעבען), דורך גראף לודוויג טיסא; באטטאניי דורך דען אבגעארדנעטען אדאלף וואסמער; טאפאלצא דורך מארטין יאקאי; (דער אבגעארדנעטע דיעזעס בעצירקעס איזט דער אנטיסעמיט אנדאר וואדנאי, דיא איזראעליטישע געמיינדע האט זיך אלזא מיט איהרער פעטיציאן אן דען דיכטער דער נאציאן געוואנדט, דער זיך בערייטוויללינג דער איפגאבע אונטערצאג, דיא פעטיציאן איינצורייכען, אימזאמעהר דא ער בעקאננטליך פיר דאס רעכט דער יידישען פערטרעטונג ווארם איינגעטרעטען איזט, יא אין דען ערסטען פארבעראטונגען דעס איינאנגרצוואנציגער איסשוססעס — וויא זיך אונזערע לעזער נאך ערינגערן ווערדען — איינע דאפפעלטע פערטרעטונג געפארדערט האט.) קעטשקעמעט דורך דען אבגעארדנעטען בעלא וואמאש אונד יאסבערעניי דורך גראף אלבערט אפפאניי. (דיא פעסטער קולטוסגעמיינדע האט זיך אין דער זיטצונג פאם 9-טען דיעזעס געגען דיא איינרייכונג איינער פעטיציאן ערקלארט. אונד דאס איזט זעהר לייכט ערקלארליך. דער פרעזידענט דער געמיינדע איזט בעקאננטליך מאריץ וואהרמאנן, נון איזט אבער וואהרמאנן אויך אבגעארדנעטער אונד צוואר איין טרייער אנהאנגער דער רעגיערונג, אונד אלס זאלכער קאננטע ער עס ניכט צוגעבען, דאס אונטער זיינער פרעזידענטשאפט איין בעשלוסס געפאסט ווערדע, דער דער רעגיערונג פערלעגענהייטען צו בערייטען געאייגנעט איזט. יא מאן ערצאהלט עס זיך הייער גאנץ אפפען, דאס זיך דיא היעזיגע געמיינדע אן דיא שפיטצע דער בעוועגונג שטעללען וואללטע, איינע ראללע, וועלכע יעטצט סעגעדין איבערנאממען האט; דיא רעגיערונג ערהיעלט אבער קעננטניסס פאן דער זיך פארבערייטענדען אקציאן אונד ערזוכטע וואהרמאנן, איטאליען, וויא ער זייט לאנגערער צייט צור וויעדערהערשטעללונג זיינער געזונדהייט וויילטע, איילינגסט צו פערלאססען אונד דער בעוועגונג דיא שפיטצע אבצוברעכען, וואס איהם דענן אויך פאללקאממען געלונגען איזט.)

דיעזע פעטיציאנען דאנגען ניכט מעהר טאדטגעשוויעגען ווערדען, יא דיא אפפאזיציאנעללען אבגעארדנעטען, בעזאנדערס אבער דיא פארטייא דעס גראפען אלבערט אפפאניי ווערדען דיעזע צום אויסגאנג איינעס העפטיגען אנגריפפעס געגען דיא רעגיערונג מאכען, דאס ווערדען פערמוטהליך אויך איניגע אבגעארדנעטע דער אונאבהאנגיגקייטס-פארטייא טהון, זא דאס וויר באלד דאס זעלטענע שוישפיעל ערלעבען ווערדען, דאס דיא מעהר אדער וועניגער פאם אנטיסעמיטיסמוס אנגעקרענקעלטען פארטייען דער „ליבעראלען" רעגיערונג געגענאיבער אלס פערטהיידיגער דער רעכטע דער אונגארישען יודענהייט אויפטרעטען ווערדען. דיא רעגיערונגספארטייא ווירד זיך ביא דיעזער געלעגענהייט דאריף בעשראנקען, איהר בעדויערן אויסצודריקען, דאס דער איבעצוויינגליבע ווידערשטאנד דעס אבערהויזעס עס ניכט געשטאטטעט, דאס רעכט דער יידישען פערטרעטונג צור געלטונג צו בריגנען; נאטירליך ווירד אויך דיא פארטייא דער אנטיסעמיטען ניכט שווייגען, זא ווירד ביא דיעזער געלעגענהייט איבער דען וועג דעס אנטיסעמיטיסמוס יובעלן, דעם אבערהויזע איהרען דאנק אויסשפרעכען, איהרע צוזאממענגעהאריגקייט מיט דעם גראפען פישטא קאראלי אונד זיינער פארטייא קאנשטאטירען, אונד נאטירליך איניגע אינגעוויאשענע רעדען געגען דיא יודען לאזלאססען. דיא דעבאטטע, וועלכע דאנערסטאג, דען 16. דיעזעס אים אבגעארדנעטענהויזע איהרען אנפאנג נימט, ווירד אלזא יעדענפאללס צו דען אינטערעססאנטעריען דיעזער סעססיאן געהארען.

„רעכטע דיא אונס וועגגענאממען ווערדען, זינד נאך ניכט אלס פערלארען צו בעטראכטען. אונוויעדערבריגגליך פערלארען זינד בלאס זאלכע רעכטע, דיא וויר זעלבסט אויפגעבען" — דיעזער זאטץ פראנץ דעאקס שוועבט אונס פאר. אינדעם וויר אונזערע שטעללונג צו דער בעוועגונג קעננצייכנען אונד דיעזעלבע מיט איפריגסטער געניגטהואונג בעגריסען.

וויר וויססען גאנץ גוט, עבענזא וויא דיעס אויך דיא פעטיציאנירענדען געמיינדען וויססען, דאס דיא יידישע פערטרעטונג אים אבערהויזע ניכט דורכגעפיהרט ווערדען ווירד. דער צוועק דער פעטיציאנען איזט אויך קיין אנדערער, אלס דייטליך דארצוטהון, דאס דיא אונגארישע יודענהייט איהר רעכט, געגבען דען איבריגען קאנפעססיאנען אים אבערהויזע פערטרעטען צו זיין, ניכט אויפגיבט, דאס זיא זיך דיעזעס איהרעס רעכטעס בעוואוסט איזט, אונד זיך אן דאסזעלבע אויך קלאממערט. דיעזען, אבער אויך נור דיעזען צוועק דער פעטיציאנען מאכען וויר בעדינגונגסלאז צו דעם אונזעריגען אונד פאן דיעזעם שטאנדפונקטע אויסגעהענד וויגשען וויר זאגאר, דאס דיא דעבאטטע, וועלכע דיעזע פעטיציאנען אין אונזערעם פארלאמענטע הערפארריפען ווערדען, איינע לעבהאפטע אונד בעוועגטע זייא, דאמיט איזא טיעפערע שפורען פאן דעם קאמפפע צוריקבלייבען, דען דיא געמיינדען פיר דאס רעכט דער יידישען פערטרעטונג הערפארגערופען האבען, אונד דאמיט מאן זיך שפעטער ניכט זאגען קאננע: האבען דאך דיא יודען זעלבסט קיין ווארט צור פערטהיידיגונג איהרעס רעכטעס פערלארען.

עס וואהרע דאס ווירקליך איינע גאנץ אבזאנדערליכע ערשיינונג, דיא היער געשאפפען ווערדען מאכטע, פריהער וואר עס דיא רעגיערונג, וועלכע דיא יידישע פערטרעטונג געפארדערט האט, זיא ווארדע אין דען פארבעראטהונגען דער איינאונדצוואנציגער קאממיססיאן פאסט איינשטיממיג אנגענאממען, אים אבגעארדנעטענהויזע ווארדע זיא מיט דיעזער מאיאריטאט בעשלאססען, דער רעגיערונגסשעף האט זיא דאנן אין דער דרייסהיגליגען קאממיססיאן דעם אבערהויזעס פערטהיידיגט אונד איזט פיר דיעזעלבע אויך אים אבערהויזע איינגעטרעטען, דאס אבערהויז וואללטע אבער פאן איינער יידישען פערטרעטונג ניכטס וויססען, אונד דער מיניסטערפרעזידענט גאב זיינען פריהערען שטאנדפונקט אויף, אונד פיגטע זיך דעם וויללען דעס אבערהויזעס, אים וועזענטליכען איינען טהייל זיינער שאפפונג צו רעטטען. דיא יידישע פערטרעטונג איזט מיט דיעזעם איגענטליכען נאטירליך געשייטערט. דארף אבער דיא אונגארישע יודענהייט דיא שטיממונג דיעזעס איהרעס רעכטעס שוויגענד הינגעהמען? ווירדע זיא דאדורך ניכט זעלבסט צוגעשטעהען, דאס דיא פישטא קאראלים רעכט האבען, ווענן זיא בעהויפטען, דאס דיא אונגארישע יודענהייט צור פערטרעטונג אים אבערהויזע ניכט וויהרדיג אונד ניכט רייף וויא, דא זיא זעלבסט דיעזעס רעכט ניכט צו וויהרדיגען וויס אונד צור געוויננונג אדער פערטהיידיגונג דעסזעלבען ניכט איינען שריטט געטהאן, ניכט איין ווארט פערלארען האט! לייט אונד אינצוויידייטיג מוס דעסהאלב פאר דער געזעטצגעבונג פייערליכער פראטעסט געגען דיא איבפאססונג דעם אבערהויזעס ערהאבען ווערדען, לויט אונד אינצווידייטיג מוס ערקלארט ווערדען: רעגיערונג אונד אבגעארדנעטענהויז האבען דאס רעכט דער יידישען פערטרעטונג אים אבערהויזע אנערקאננט אונד בעשלאססען, ווענן וויר ניכטס דעסטאוועניגער דיעזעס רעכטעס ניכט טהייל האפטיג ווערדען, זא געשיעהט עס ניכט דעסהאלב, ווייל וויר עס אויפגעבען, זאנדערן ווייל עס אונז ווענגענאממען ווירד, ווייל אבער פערהאררען אויף אונזערעס רעכטע אונד בעהאלטען אונז פאר, עס ביא געגעבענער געלעגענהייט צוריקצופארדערן. עס בלייבט זיך גלייך אב דיעזער פראטעסט אדער דיכטיגער דיעזע רעכטסוואהרונג פאן 8 אדער פאן 80 געמיינדען ערהאבען ווירד. (ביז צום טאגע דער פערהאנדלונג ווערדען איבריגענס וואהרשיינליך נאך צאהלרייכע געמיינדען פעטיציאנען אין דיעזעם זינגע איינרייכען.) גענוג דאס דיעס געשיעהט, גענוג, דאס פאן איינעם איינגעבען אונזערעס רעכטעס ניכט מעהר דיא רעדע זיין קאננע, וואהל אבער פאן דער ווענגנאהמע איינעס זאלכען אונד איין וועגגענאממענעס רעכט איזט נאך דעם איסשפרוכע דעם ווייזען דער נאציאן ניכט אלס פערלארען צו בעטראכטען.

מאריטץ וואהרמאנן איבער דיא סעגעדינער פעטיציאן.

דער ארטיקעל וואר בערייטס געזעטצט, אלס איך היישע געלעגענהייט פאנד, דען העררן אבגעארדנעטען מאריטץ וואהרמאנן איבער דיא גרינדע צו בעפראגען, דיא איהן בעוואגען, דער היעזיגען קולטוסגעמיינדע דיא איינרייכונג איינער פעטיציאן אבצוראטהען. „וויל דיא פעטיציאן מיינער אנזיכט נאך קיינערלייא פראקטישען ווערטה האט,"

איהרע ערצייגניססע ווערדען זיך געוויס גראָסען בייפאלל ערווערבען.

גראָסארטיג פערשפּריכט בעזאָנדערס דיא אויסשטעללונג דעם פינאנצמיניסטעריאומס צו ווערדען: מאן ווירד זעהען וויא דיא מינצען געפּראָגט ווערדען, פאָם האלבען קופּפערקרייצער ביז צום קרעמניצער דוקאטען. וויר ווערדען דאביי זיין, ווענן איים איינעם שטיקכען ווייסען פּאפּיער איין פינפער אָדער צעהנער פערפערטיגט ווירד. מאן ווירד אונס צייגען וויא דיא מעטאללע פאָן דען שלאַקקען געטרעננט; וויא פערשידענע מעטאללע לעגירט (געמישט) ווערדען; וויא דאס זאלץ געוואָננען ווירד, אונד וויא מאן דען טאבאק אין ציגאררען פערוואנדעלט. (שאדע, דאס ניכט אויך איינע אויסגעשטאָפּפּטע שטייערעקזעקוטאָרען אויסגעשטעללט ווערדען, אונד אלס גראָסטעס וואונדער, איין מענש, דער מיט זיינער בעשטייערונג צופריעדען איזט.)

אין איינעם פאנאראמא ווערדען דיא קיראַרטע אונגארנס צו זעהען זיין, זאָ קונסטפאָלל געמאלט, דאס מאן מיינען ווירד, איינע ווירקליכע לאנדשאפּט פאַר זיך צו האבען.

פיר אָקאָנאָמען ענטהאַלט דיא לאנדווירטהשאפטסהאללע אללעס וואס פיר זיא אינטערעססע האבען קאנן: זאָמערייען איים אללען וועלטגעגנדען: זעלטענע געטריידעסאַרטען, מאשינען אונד ווערקצייגע דיא ביים לאנדבויא פערוועגדעט ווערדען: פפלאנצען דיא איים פרעמדען קלימאטען שטאממען אונד ביא אונז איינגעבירגערט וואָרדען זינד, אונד צווערגע אונד ריעזען פאָן דען ערצייגניססען דעם באָדענס.

גראף פראנץ זיטשי האט איינע בימשילע אנגעלעגט, דיא גאנץ איינענטהימליך בעשאפפען איזט: דיא לייבקראָנען דער ביימע זינד זאָ געצאָגען, דאס זיא נאמענסציגע (אנפאנגסבוכשטאבען אָדער ראשי תבות) דעם קאָניגס, דעם קראָנפּרינצען דארשטעללען. אנדערע ווידער בילדען דיא אונגארישע קראָנע.

קראָאטישע אויסשטעללער האבען אין ריעזענפאסס פאָן מעהרערען הונדערט איימערן אינהאלט געליעפערט, וועלכעס דעם בעריהמטען היידעלבערגער פאססע נאכגעמאכט איזט, זאָ דאס איהנענדיג איינע ביערשטובע זיך בעפינדעט, וואָהרענד אָבען געטאנצט ווירד. דאס פאסס איזט מיט שאָנען שניטצערייען פערציערט אונד איים סלאוואָנישעם האָלצע פערפערטיגט.

איינע פראגער מאשינענפאבריק האט איין זעהר ניעדליכעס, וויגציגעס דאמפפשיפפלין הערגעשיקקט, וועלכעס אויף דעם טייכע אין דער אויסשטעללונג הערומפאהרען ווירד.

דאסס דיא וועלטבעריהמטען אונגארווייגע אין דער אויסשטעללונג ניכט פעהלען ווערדען, בראוכט ניכט ערסט געזאגט צו ווערדען. זאָוואָהל איינצעלנע אלס אויך פעראייניגטע ווייגהאנדלער ווערדען איהרע הערבען, זיסען, שטארקען, שוואכען, ווייסען, ראָטהען, שיללערווייגע דען בעזוכערן צייגען אונד אויך צו קאָסטען געבען. דאצו איזט דיא „קאָסטהאללע" בעשטיממט. דאָרט ווירד זיך דער וויין, וויא איין נאטירליכער וואססערפאלל פאָן איינעם קונסטליכען פעלזען הערונטערגיעסען אונד אונטען אין איינעם בעקקען איפגעפאנגען ווערדען.

וואס אבער דיא אויסשטעללונג אן זעלטענהייטען, קאָסטבארקייטען, נייען ערפינדונגען, מערקווירדיגען קונסטגעגנשטאנדען ענטהאלטען ווירד, ווערדען וויר אינזערען געשאטצטען לעזערן אויספיהרליך מיטצוטהיילען בעשטרעבט זיין, דא אונז איין געווייגטער פאכמאנן פערשפראָך, אונז פאָן ציט צו ציט אויספיהרליכע בעריכטע צו ליעפערן, איבער דיזע אויסשטעללונג, דיא אינזערעם געליעבטען פאטערלאנדע צור עהרע אונד צום ניטצען גערייכען ווירד, אונד דיא אינזערע פאטריאָטיש געזיננטען גלויבענסגענאָססען געוויס פריידיג פערנעהמען ווערדען.

פרענומעראציאָנס-איינלאדונג.

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראנטען, דערען פרענומעראציאָנס-טערמין בערייטס צו ענדע געגאנגען איזט (וואס נאנגין דייטליך אויף איהרער „אדרעסס-שלייפע" אנגעצייגט איזט), איהרע פרענומעראציאָן גיטיגסט צו ערנייערן, דאמיט דיא ווייטערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינערע שטאָרונג ערלידע.

אונד ביטטען וויר דיא אדרעססע דייטליך וויא פאָלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער ציטונג
וואַיטצנער בולוואר נוממער 29,
Jüdische Pester Zeitung
Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

געשעפטסבעריכט.

געטריידע-געשעפט, ווייצען וואר געסטערן וועניג צו מארקטע געבראכט, דער פערקעהר וואר שוואך. 10000 מעטער-צענטנער וואורדען פערקויפט.

ווייצען: טהייס- 200 מעטער 77,5 קילא 9,15 גולדען. 100 מעטערצענט' 79, קילא 9.10 גולדען. 600 מעטער-צענטנער 79, קילאָגראמם 9.10 גולדען. — 700 מעטער-צענטנער 77.5 קילאָגראמם 9.10 גולדען. — 700 מעטער-צענטנער 76.5 קילא. 9.10 גולדען. — — ווייסענבורגער 100 מעטערצענט' 75, קילא 8.70 גולדען. פעסטערבאָדען 200 מעטערצענט' 75,6 קילא 8.65 גולד. — (אללעס פער 3 מאָנאטע.)

האפער. 7,25—7,35 גולד.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט.

ביא דעם אם 9-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואכענמארקטע וואורדען 1291 שטיק גראָס- אונד 1686 קליינ-פיעה צו מארקטע געבראכט. היערפאָן וואורדען פערקויפט: 44 שטיק שטיערע, פער שטיק פאָן 100 ביז 260 גולדען. — 691 אָכסען דאס פאאר פאָן 180—370 גולד' 279 קיהע, דאס פאאר פאָן 180—250 גולד' 195 מעלק-קיהע דאס שטיק פאָן 110—200 גולד' 79 שטיק ביפפעל, דאס פאאר פאָן 145—225 גול. 608 שטיק קעלבער דאס שטיק פאָן 6—25 גול'. 1686 שטיק לעממער דאס פאאר פאָן 4—8.— גול. פרייזע פער 100 קילאָ: אָכסענ-פלייש 52—56 גולדען. קיה-פלייש —,49—54 גולד. קאלב-פלייש 49—54 גולד. אונד ביפפעל-פלייש 45—,49 גולד.

לאָטטאָציהונג פאָם 8-טען אפּריל 1885.
ברינן 22 58 62 50 67

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטאָר: מאקס סאבאלטש.

קאָנקורז.

אין דער היזיגען איזר. קולטוסגעמיינדע איזט דיא שטעללע איינעס געפּרפטען לעהרערס לעריגען שטאנדעס, מיט דעם 15-טען אפּריל צו בעזעטצען. דערזעלבע מוס דער אונגארישען אונד דייטשען שפראכע מאכטיג, וויא אויך ש"ב בעל תפלה וקורא זיין. יאהרעסגעהאלט 450 גולדען, פרייע וואָהנונג אונד בעדייטענדע עמאלימענטע. צייגניססע איבער בעפאהיגונג אונד רעליגיאָזעם פאלעבען ווערדען געווינשט.

בעללאטינין (זאלא קאָמ.), 1885.
דער פאָרשטאנד.

אנציגע.

נעפערטיגטע בוכהאנדלונג עמפפיעהלט איהר רייך אססאָרטירטעס לאגער אללער נאמט גגען ספרים, סדורים, מחזורים, ציצית ורצועות. קאָלאמער אונד יאראסלייער פיינסטע טליתים, עכטע גאָלד אונד זילבער עטרות (באָרטען), כשרה תפילין מזוזות מסופרים מומחים ונאמנים. ש"ס, רמב"ם, רב אלפס, טו"רים, ארבע שולחן ערוך, געבעטביכער מיט איבערזעטצונג אין סאמט, פערלמוטטער אונד עלפענביין רייכליכער אויסוואהל. — פערנער איין גראָסעס לאגער געשטעמפעלטער געשעפטס שרייבביכער פאפּיער, שרייב- אונד צייכען-רעקוויזיטען, עלעמענטאר- אונד גימנאזיאל שולביכער. — בעשטעללונגען ווערדען נעגען נאכנאהמע אויפס רעעלסטע עפעקטוירט.

B. Stamberger.
Buchhandlung und Buchbinderei. MISKOLCZ. (Ungarn.)
Gegründet im Jahre 1869.

וויכטיג פיר רעגאליענ-פאכטער.

רום, שליוואָויטץ, טרעבער, ליקערע אונד עססיג ערצייגט מאן אָהנע אפפאראטע בילליגסט מיט דען עססענצען אונד אטהערישען אָלען פאָן

ארנאָלד וואטטעריך

בודאפעסט, טאבאק-גאססע, געגענאיבער דעם איזר. טעמפעל. אלפּערירע פערנער: הייענבלאזע, וויינבאָקעטס, גליצערין, ענטזירונגספּילווער, מיטטעל געגען אללע וויינ-קראנקהייטען עטצ. פערנער: הימבערזאפט אונד ציטראָנענזאפט פיר גאזאס-פיללונג. דאנן: טינטע, גלאנצוויכסע, וואשבלויפארבע, קארבאָלזייפע אונד קארבאָלקאלק. ☛ פרייזקוראנטע אונד מאנופולאציאָנסביכער אין אללען שפראכען גראטיס.
12—20

קורז-טאבעללע פאָם 9. אפּריל

ל א ז ע	fl.	kr.
טסאניפלזי לאָזע צו 20 גולדען	24	—
פעסטער לאָזע 100	131	75
דעטאָ 50	68	50
וואלדשטיין-לאָזע 20	29	75
ווינדישגרעץ 20	37	25
ווינער לאָזע	124	—
אָסטר. באָדן קרעדיט-לאָזע	—	—
סערבישע פרעמיען-אנלעהע	34	50
ווערטה-פאפּיערע.		
אונגארישע גאָלדרענטע 4%	96	20
דעטאָ צו 5%	—	—
אָסטר. גאָלד-רענטען שטייער פרייא	107	—
אונגארישע פאפּיער-רענטע	90	60
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	102	75
טעמעשער באנאטער	102	—
זיעבענבירגישע	101	75
גאליצישע	102	15
באָהמישע	106	50
קראָאטישע אונד סלאוואָנישע	102	—
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהן	147	25
וויינצעהענט-אבלאָזונגס-אבליגאציאָנען	97	—
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5% פערצענט	101	75
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באנק צו 5% פערצענט	95	—
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5% פערצ.	102	75
דער וועסט-באַהן	99	75
נאָרד-אָסט-באַהן 5%	98	50

געלד-קורז	fl.	kr.
זילבער-אגיאָ	100	
דוקאטען	5	80
עסטערייכ-אונגארישע 8 גולדען גאָלד-שטיק	9	83
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	60	70
20 מארק-שטיקע	12	20
פאפּיער רובעל	1	20
ל א ז ע.		
1854-ער לאָזע 4-פערצענט. שטאאטס-לאָזע	128	50
1860-ער גאנצע	138	75
דעטאָ האלבע	141	50
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	172	—
דעטאָ 50	171	—
אונגאריש-פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	119	50
טהייספאל-לאָזע	119	—
קאָסטא רעגסענשיינע	43	—
טירקען-לאָזע	20	—
קרעדיט-לאָזע	177	75
קלאַרי-לאָזע	43	25
ראָטהע-קרייץ-פאמפפשיפפאהרטס-לאָזע	114	50
אינזבריקער-לאָזע	19	75
קעגלעוויטש-לאָזע צו 10 גולדען	19	25
קראקויער לאָזע 20	18	20
אָפנער-לאָזע 40	46	75
פאלפי-לאָזע 40	40	—
רודאָלף-לאָזע 10	19	—
סאלם-לאָזע 20	54	—
וואלדשטיינער-לאָזע 20	22	75
סט.-געגאָאס לאָזע 40	48	75

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען	קילאָגראמם פער העקטאָל	פער 100 קילאָגראמם
נאָרד-אונגארישער	75	8.10— 8.20
" "	76	8.25 — 8,30
" "	77	8.35 - 8 40
" "	78	8.50 — 8.55
" "	79	8.60— 8.75
" "	80	8,70 — 8.75
" "	81	—.— —.—
פעסטער-באָדען	75	8,25 — 8.40
" "	76	8.35 — 8.55
" "	77	8,50 — 8.65
" "	78	8.60 — 8,80
" "	79	8,75— 8.90
" "	80	8.85 — 9.—
" "	81	—.— —.—
ווייסענבורגער	75	8.25— 8.40
"	76	8,35 — 8,55
"	77	8.50— 8.65
"	78	8.65— 8.80
"	79	8 75— 8.90
"	80	8,85— 9,—
"	81	—.— —.—
	75	8,35 — 8.50
ט ה י י ס	76	8.45— 8.65
	77	8.60 — 8.75
"	78	8.75— 8.90
"	79	8.85— 9.—
"	80	8.95— 9.10
"	81	—.- —.—

פריכטע	קילאָגראמם פער העקטאָל	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן אלט	72—70	7.40— 7.70
נייעס פעסטער	60	7,—— 6.70
" מאלץ	62	7.20— 8.10
האפער	41	7.30— 7.—
קוקורוץ באנאטער ניי	75	6.05— 6.10
דעטטאָ אנדערער	73	5,95— 5,90
הירזע	—	6,25— 5.80

טערמין-פרייזע		פער 100 קילאָ
ווייצען	פער הערבסט	8,84
"	" פריה-יאהר	8.71
"	"	—.—
קוקורוץ	" מאי-יוני	6.07
נערסטע	"	—.—
האפער	" פריה-יאהר	7.26
"	" הערבסט	—.—
רעפס	" אויג.-סעפ.	—.—

זאק מעהל (דער זאק צו 100 קילאָגראמם מיט זאק פרייא באהן)	fl.	kr.
נוממער 0	17	40
" 1	16	80
" 2	16	20
" 3	15	60
" 4	14	60
" 5	13	70
" 6	12	60
" 7	11	60
" 8	10	60
" 8½	9	50
שפּירימוס אלטע מעטהאָדע פרעסהעפע	28	50
" נייע " קארטאָפעל	26	25

Eigenthümer Wittwe Frau M. REIS. Verantwortlicher Redacteur MAX SZABOLCSI. Budapest, : 1885, Druck von Sam. Márkus, Grosse-Kronengasse Nr. 23.

מעהר פערשטארבענען פרייהערן אנטהאני פאן ראטהשילד, דעם יינגסטען זאהנעס דעם בעריהמטען נאטהאן ראטהשילד, דעם גרינדערס דעם לאנדאנער הויזעס. פאן דען מאנגליבען ראטהשילדס איזט נאך קיין איינציגער וועדער אין וויען, נאך אין פאריז, פראנקפורט אם מאין, אדער לאנדאן איינע כריסטליכע עהע איינגעגאנגען. פאן דען ווייבליכען מיטגליעדערן זינד אייסער דען היער גענאנטען טאכטערן אנטהאניס נאך צווייא דיא גאטטינען פאן כריסטען, נאמליך דיא טאכטער גוסטאוו ראטהשילדס אין פאריז, (געמאלין איינעס פרינצען נאפאלעאן) אונד דיא טאכטער קארל מאיערס פאן ראטהשילד אין פראנקפורט אם מאין (געמאלין דעם פראנצאזישען הערצאגס פאן גראמאן).

* (פירסט אלעקסאנדער ארלאפף.) דיא רוססישען יודען האבען ווידער דען טאד איינעס איהרער ווארמסטען פערטהיידיגער צו בעקלאגען. ערסט פאר קורצעם מעלדעטען וויר דען פלאטצליכען טאד דעם פירסטען פיול דעמידאוו, דער אין אויפריכטיגער גאנצער אונד פיעלפאכער וואהלטהאטער דער רוססישען יודען וואר, געגענווארטיג בעטרויערן אבער אונזערע רוססישען ברידער איינען נאך פיעל מאכטיגערן פריינד, נאמליך דען רוססישען געזאנדטען אין פאריז, פירסטען אלעקסאנדער ארלאפף. דער פערשטארבענע פירסט איזט בייא יעדער געלעגענהייט פיר אונזערע גלויבענסגענאססען אין רוסלאנד מיט הינגעבונג איינגעטרעטען. ער פערפערטיגטע אינטער אנדערעם אים אויפטראגע דעם קאיזערס אלעקסאנדערס II. איינע דענקשריפט אין וועלכער ער ערקלארטע, דאס ער אים אינטערעססע רוסלאנדס קיינע אנדערע לאזונג דער יודענפראגע צו עמפפעהלען פערמאג, אלס דיא פאללשטאנדיגע גלייכשטעללונג דער יודען מיט דען איבריגען בירגערן דעם לאנדעס, "דיא בעגאבונג, דער פלייס אונד דער אונטערנעהמונגסגייסט דער יודען", זא שליעסט דיעזע דענקשריפט, "ווירדע אונזערע אינדוסטריע בעלעבען אונד דעם רייכע נייע קוועללען דעם וואהלשטאנדעס ערשליעסען." האכסט אינטערעססאנט איזט דיא געשיכטע דעם אורזאהנעס דעם פירסטען: סערגיוס וואר איינער דער ווילדען שטרעליצען (לייבוואכע) דיא דעם צאר פעטער דעם גראסען דורך איהרען אונבעצאהמבארען רעבעללישען גייסט זא פיעל זארגע בערייטעטען. נאך איינעם ווידערהאלטען אויפשטאנד ליעס פעטער דער גראסע 500 דער אין געפאנגענשאפט געראטהענען שטרעליצען דורך דאס שווערט הינריכטען אונד ער זאה רוהיג פאם פענסטער זיינעס פאלאסטעס צו, וויא איין קאפף נאך דעם אנדערן אין דען זאנד ראללטע. אלס לעטצטער ערשיען איין שטרעליצע מיט איינער וואהרען ריעזענגעשטאלט. דער עבענפאללס רוהיג דער הינריכטונג זיינער פריינדע צוזאה, אהנע אויך נור מיט איינער ווימפער צו צוקקען. אלס ער זיך דעם שאפפאט נאהערטע, שלייידערטע ער איינע לייכע, דיא איהם אים וועגע לאג מיט דען פיסען וועג: "פארט פאן דא," זאגטע ער פעראכטליך, "וואו איך בין האט איין אנדערער קיינען פלאטץ." דער קאיזער ווינקטע דעם הענקער צו האלטען, אונד ריעף דעם שטרעליצען צו: "בורשע, דיא האסט בעוויעזען, דאס דוא מוטהיג שטערבען קאננטעסט, איך וויל נון זעהען, אב דוא מוטהיג צו לעבען פערשטעהסט." אונד סערגיוס דען זיינע פריינדע "ארל" (אדלער) נאננטען אונד דער שפאטער דען נאמען ארלאפף אנגאהם, פערשטאנד עס אויך מוטהיג צו לעבען. אין דעם נאכסטען קריעג צייכנעטע ער זיך זא זעהר אויס, דאס דער קאיזער איהן אויף דעם שלאכטפעלדע צום אבערסטען ערנאננטע. זיין זאהן וואר דער זיעגרייכע גענעראל פיול ארלאפף, איין ענקעל ערהיעלט דען גראפענטיטעל אונד איין אורענקעל, דער פאטער דעם געגענווארטיג פערשטארבענען געזאנדטען, ווארדע אין דען פירסטענשטאנד ערהאבען אונד וואר דער מאכטיגסטע מאנן אן דעם האפע קאיזער ניקאלויס.

* (לעבענסאלטער דער פאמיליע מאנטעפיארע.) דער אללפערעהרטע סיר מאזעס, דער בעקאננטליך דאס 100טע לעבענסיאהר איבערשריטטען האט, שטאממט אויס איינער פאמיליע, דערען מיטגליעדער מייסטענס דיא 70 אונד 80, וואהל אויך דיא 90 צו איבערשרייטען פפלעגען, זיינע עלטערן ווארדען 79 אונד 83 יאהרע אלט; זיינע גראסעלטערן 87 אונד 93; זיינע צווייא ברידער 75 אונד 69; זיינע דרייא שוועסטערן 79, 82 אונד 84 יאהרע אלט. בייא איהם זעלבסט בעוואהרט זיך דער פסוק: "עוד ינובון בשיבה". מאגע דאס לעבען דעם אונס אללען זא טהייערען פאטריארכען צור צירדע דער מענשהייט, צום שטאלץ אונד צום רוהמע איזראעלס נאך לאנגע, לאנגע ערהאלטען בלייבען. —

* (דיא יודען אויף דעם נייען קריעגסשויפלאטצע.) אויף דעם געביעטע אים וועלכעם זיך דער בעפארשטעהענדע קריעג צווישען ענגלאנד אונד רוסלאנד דרעהט, דעם זאגענאנטען "פענדשדעה". אין אפגהאניסטאן, אויף וועלכעם דיא אויגען אללער וועלט יעטצט געריכטעט זינד, זינד אויך יודען אין בעדייטענדער אנצאהל זעסהאפט, בעזאנדערס אין דען ביידען גראסען שטאדטען מערוו אונד סאראק. ערסטערע שטאדט איזט זייט לאנגערער צייט פאן דען רוססען אין בעזיטץ גענאממען; סאראק איזט איינע פעסטונג אן דער גרענצע דעם פענדשדעה-געביעטעס. אונזערע דארטלעבענדען גלויבענסגענאססען זינד אויס פערזיען אונד דעם איינגענטליכען אפגהאניסטאן דאהין איינגעוואנדערט. איין אין מערוו לעבענדער קארעשפאנדענט גיבט פאלגענדע שילדערונג דער דארטיגען יודען: פאר 45 יאהרען ווארדען היער דיא יודען געצוואונגען דען מאהאמעדאנישען גלויבען אנצונעהמען, וואס זיא אויך צום שיינע טהאטען, אונד עס ווידערהאלטע זיך דארט דיא געשיכטע דער מאראנגען (אנוסים) אין שפאניען, דאס נאמליך דיא יודען דיא פאם געזעטצע פארגעשריעבענען זאטצונגען אונד געברייכע היימליך אויסיבטען, דארום פאסט אין יעדעם הויזע איינען שוחט האטטען, דאמיט דיא פערזער ניכט זעהען, דאס זיא דען יודישען ריטוס האלטען. וויא דער געוועזענע לייבארצט דעם שאה פאן פערזיען, דער אים באהמען געבירטיגע דאקטאר פאללאק בעריכטעטע, עססען דיא פערזישען יודען דאס הינטערטהייל דעם שלאכטפיעהעס, ווייל יעדע יודישע הויזפרויא דאס "טרייבען" (מנקר זיין) פערשטעהט. פאן דען צום מאהאמעדאנישען גלויבען שיינבאר איבערטרעטענען 500 פאמיליען זינד דיא מייסטען נאך יערוזאלעם אויסגעוואנדערט. אינדעם זיא אנגאבען, דאס זיא איינע וואללפאהרט נאך מעקא אונטערנעהמען, וואָ דער פראפעט מאהאמעד בעגראבען ליעגט. יעטצט זינד נור נאך 150 זאלכע פאמיליען דארט, דערען אבערהויפט דער רייכע זיידענפאבריקאנט חאחאם מארדוך (מרדכי) איין מעהרפאכער מילליאנער איזט. מישעהען קאממען בייא איהנען ניכט פאר, זיא פערהייראטען זיך נור אונטעראיינאנדער. אונד געבען איהרען טאכטערן איינע "נדן"; וואהרענד דיא פערזישען מאננער זיך איהרע פרויען פאן דען פאטערן קויפען מיססען. אין דעם דארטיגען קלימא זינד איבריגענס דיא מאדכען זעהר פריה ענטוויקקעלט, זא דאס זיא מיט 9—10 יאהרען הייראטהען. אם פרייטאג לאססען אללע דיא ארבייט רוהען, ווייל דער מאהאמעדאניזמוס עס זא פארשרייבט. אם שבת בלייבען נור דיא איבער 40 יאהרע אלטען אהנע בעשעפטיגונג, דיא יינגערען געהען איהרען געשעפטען נאך. זיא האבען 6 ספרי תורה אונד איין איינציגעס ש"ס. דיא שולע איזט אין דער סינאגאגע. דיא קינדער לערנען העבראאיש לעזען, דיא יודישע געשיכטע אונד הלכות שחיטה. דער הויפטנאהרונגסצווייג איזט דער האנדעל, זא דאס מיט אויסנאהמע פאן פינף, וועלכע מאהאמעדאנישע גייסטליכע זינד, אללע אנדערען דעם קויפמאננסשטאנדע אנגעהארען. איין יודע צוגלייך מאהאמעדאנישער פריעסטער! דאס בריינגט דער רעליגיאזע צוואנג צו שטאנדע.

דאריע זא צאפטיג אונד פערווירט, דעססען בארט זא ווייך אונד צערצויזט איהם אום שלאפע אונד קינן האנגען, דעססען פינסטער לוישענדעס אויגע זא פורכטזאם אויס איינעם גראמענטשטעללטען געזיכט הערפארלוגט, דער מאנן, דער זא אין זיך צוזאממענגעזונקען, זא געביקט דאהין שלייכט, אלס האבע ער דיא לאסט איינעס יאהרהונדערטס צו טראגען. זאללטע דיעזער מאנן סאבאטהאי צעווי זיין? ניין, דער שטאלצע קאניג דער יודען טרוג זיין שאנעס ערלעס הויפט אויפרעכט וויא דער ליבאנאן זיינע צעדערן, דיא פיללע זיינער שווארצען לאקען פיעל אין נעפאללינען גלאנצענדען רינגעלן אויף זיינע שולטערן, זיין פראכטיגער בארט וואר וואהלגעפפלעגט. זיין גראסעס הערליכעס אויגע בליטצטע פאן גלוהען דער בעגייסטערונג אונד גאטטעסטרונקענהייט שווארמעריש קיהן אונד געוואלטיג, וויא דיא יונגע זאננע, וועגן זיא אויס דעם מעערע שטייגט. זיין גאנג וואר פייערליך אונד ערהאבען, אום זיינע שולטערן פלאג גאלד, פורפור אונד ביסס אונד שלאפע בעקראנצטע איהם דיא אטטריבוטע זיינעס קאניגטהומס. אונד דאס אללעס וואר נאך פאר וועניגען וואכען. דארום קאנן דיעזער מאנן ניכט סאבאטהאי צעווי זיין, אבגלייך זיין בלייכעס גראמליכעס געזיכט דיא צוגע דעסזעלבען טראגט. — אונד דאך איזט ער'ס! אונד דאך איזט דיעזע ניעדערגעבייגטע געשטאלט דער בעריהמטע יודענקאניג! דאצו האט איהן דיא ערקעננונג דער וואהרהייט געבראכט. ער האט דען גלויבען אן זיך פערלארען. דאמיט איזט דאס ראטהזעל זיינער פערוואנדלונג געלאזט. צוואר איזט ער ניכט מעהר מיט דער לייבע זיינער פריינדע איינגעשלאססען אין זיינען געמאכערן, אבער ער וואנדעלט דאפיר איינזאם, וועגן עס דאמערט ווירד, הינויס אן דען שייפלאטץ זיינעס איינסטיגען שאנען גליקקס. דארט זיטצט ער אויף דער פעלזפלאטטע אויף וועלכער ער זאנסט לעהרענד שטאנד. פאן וואו ער איינסט זיין האכבעגייסטערטעס וואָרט הינאבשיקטע אין דיא הערצען זיינער שטוינענדען האָרער, איינען פייערגעפלינגעלטען באָטען, דער איבעראלל הין אין יעדע ברוסט גלוט אונד פלאממען טרוג, דארט זיטצט ער שטומם, אלס האטטע ער ניע געשפראכען, אונד נור דאנן אונד וואנן זייפצט ער לייז. אונד דיא שטירמישע נאכט צערצויזט איהם דאס האאר, וויהלט אין זיינען ארמזעליגען קליידערן אונד בענעסט איהן מיט רעגענשטראמען, וויא מיט איינער האהנענדען אונד מיטליידיגען טהראנענפלוטה. ער פיהלט דאס אללעס ניכט; דענן דורך זיין הויפט ציעהען וויסטע טריימע, זעלטזאמע פראצעססיאנען בילדער דער פערגאנגענהייט. זיך זעלבסט צום האהן לעבט ער יעדע נאכט זיין פערגאנגענעס לעבען נאך איינמאל דורך, וואונדערליך שנארקעלהאפט אויפגעפוצט אונד דורכאיינאנדער געווירט וויא פאן געקישען גייסטערן. דא קעהרטען זיא אללע ווידער איהם צו לאסט אונד קוואל, דיא געשטאלטען מיט דענען ער פערקעהרטע, דיא נערראנקען האפפנונגען אונד פלענע, דיא זיינען גייסט דורכקרייצט אונד בעוועגט האבען; אבער זיא קאמען ניכט אין בונטער לעבענספרישע, זאנדערן אלס אבגעבלייכטע גריינזענדע שאטטען. ער קאנן זיך איהרער ניכט ערוועהרען ער מוס אללע נאכט הינויס, אום זיין פערלארענעס מעססיאסטהום צו טרויערן אונד אום זיך צו הארמען איבער דעססען גייסטערהאפטע ווידערערשיינונג. פערשפאטעטע פישער האבען איהן דארט אפט לויט וויינען אונד וועהקלאגען געהארט; אבער זיא היעלטען איהן פיר איינען געקוועלטען גייסט אונד פלאהען ערשטרעקט דען זא שטארק פערופענען ארט.

זא וואס ער דענן אויך אין איינער נאכט, אונד האטטע עס ניכט בעמערקט, דאס איין פורכטבארער שטורם זיינע ריעזענפליגעל אין דיא טיעפען דעם מעערעס איינשלוג אונד דיא אבצענדען וועללען שפיעלענד עמפאר ווארף. האהער אונד האהער פלאגען דיא געאנגסטעטען אם אופער הינויס, ביז נייע וואושהשאסע דעם ארקאנס זיא איבער דאסועלבע הינויסטריעבען. דיא אייפגעשהירמטען געוואססער שטירצטען איבער דען קלייגען לאנדרוים אונד פראללטען אן דעם פעלזען ווידער אב, דער יענען שטיללען ווינקעל בעגרענצטע. סאבאטהאי וואר אים גו פאן דער איבערשטראמענדען פלוטה פארטגעריססען, איינען אויגענבליק דאראיף האטטע זיא איהן פערשלונגען. אבער זיא האב איהן עבען זא ראש אויף איהרען ריקקען אונד ווארף איהן אויף דען פעלזענפארשפרונג הינויף, פאן וועלכעם איינסט אין דער נאכט זיינער האכציים מיט טהאמאר דיא שלאפוואנדעלנדע ראהעל געשטירצט וואר.

צווייפעלסאהנע וואר'ע אויך ער: דער זיינע בעזינגונג פערלארען האטטע, ווידער אין דיא פלוטה הינאבגעפאללען אדער פאן איינער צווייטען ריעזענוואגע פארטגעשפילט ווארדען, וועגן ניכט איין ארם פלאטצליך נאך איהם געגריפפען אונד איהן עמפארגעצאגען האטטע. דיעזער ארם געהארטע איינעם אלטען מאננע, דער אויף דעם פעלזענפארשפרונג שטעהענד, מיט בעוואונדערנדעם גרויען אין דען ברויזענדען אונד ווידענדען קעססעל דער געוואססער הינאבגעבליקט האטטע.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

וואר דיא אנטוואָרט דעם הערדען אבגעאָרדנעטען, „איינע פעטיציאָן," זאָ פוהר ער פאָרט, „קאָנן איינען צווייפאכען צוועקק האבען, ענטוועדער זאָ וויללל דיא אָפפענטליכקייט מיט איינער אנגעלעגענהייט בעשעפטיגען, דיא ביז דאהין ניכט גענוגענד געווירדיגט וואורדע, אָדער זאָ וויללל דורך דיא אָפפענטליכע מיינונג איינע פרעססיאָן אויף דיא רעגירונג אויסאיבען מיט איינעם וואָרטע, איינע פעטיציאָן מיט עטוואס וואָללען. וואס אבער וויללל דיא סעגעדינער פעטיציאָן. פאָן דער פערטרעטונג דער יודען רעדען צו מאכען, איזט וואהרליך ניכט נאָטהווענדיג, דיא אָפפענטליכע מיינונג האט זיך זעלטען זאָ פיעל מיט איינעם געגענשטאנדע בעשעפטיגט, וויא מיט דער פערטרעטונג דער יודען אים אבערהויז. אונד געשטעהען וויר עס איין, דיעזע אָפפענטליכע מיינונג וואר געגען דיא פערטרעטונג, וועגן יעמאנד פיר דיא פערטרעטונג וואר, זאָ וואר עס דיא רעגירונג אונד דיא גראָסע מעהרהייט דעס אבגעאָרדנעטענהויזעס. אן דיעזע ווענדעט זיך נון יעטצט דיא פעטיציאָן, אבער מיין גאָטט, רעגירונג אונד מאַיאָריטאט וואָללטען יא אונד וואָללען נאָך הייטע דיא פערטרעטונג דער יודען. דאס אבערהויז איזט עס יא נור, וועלכעס זיא אונמעגליך מאכט. דיא רעגירונג אונד דער 24-ער אויסשוס, ערקלארען אָפפענטליך מיט בעדויערן, דאס דער צוואנג דער פערהאלטניססע דיא פערטרעטונג דער יודען דיעסמאל אונמעגליך מאכט, דיעזער ערקלארונג ווירד זיך איך דיא גאנצע מאַיאָריטאט אנשליעסען אונד לייגנען ווירד עס ניכט, דאס רעגירונג אונד מאַיאָריטאט נאָך זעלטען זאָ איינהעללינג איינע פיר דיא יודענהייט זאָ סימפאטהישע אויסערונג געטהאן האבען. איך פראגע זיא נון, וועלכע בעדייטונג דיא פעטיציאָן אן דאס אבגעאָרדנעטענהויז האבען זאלל? דאסס דאס אבגעאָרדנעטענהויז עס אויסשפרעכע — וויא עס דיא פעטיציאָן וויגשט — דאס וועגן דיא געמיינדען איינמאל אָרגאניזירט זיין ווערדען, איינע פערטרעטונג דער יודישען קאָנפעססיאָן צוגעלאססען ווערדען ווירד, דאס איזט — דיא סעגעדינער געמיינדע מאָגע מיר פערציהען — איין האָכסט אינאיבערלעגטער שריטט. וואס וויללל זיא פאָן אָרגאניזאציאָן? דיא רעגירונג אונד דאס פארלאמענט אן וועלכע זיא פעטיציאָנירט, וויללל יא אויך יעטצט אָהנע אָרגאניזאציאָן, אָהנע יעדע בעדינגונג איינע פערטרעטונג געוואָהרען. וואָרום פערלאנגט דיא פעטיציאָן בעדינגונגען וויזע דאס וואס איהר בעדינגונגסלאָז געוואָהרט ווערדען מאכטע אונד איך געוואָהרט ווערדען ווירד. זאָבאלד דאס אבערהויז זיינען ווידערשטאנד אויפגעגעבען האבען ווירד?"

דיא ווייטערען בעמערקונגען דעס הערן אב־געאָרדנעטען עבענזאָ וויא דען בריעף דעס גראפען לודוויג טיסא אן דען פאָרשטאנד דער סעגעדינער געמיינדע קאָננען וויר וועגען מאנגעלס אן ראום ערסט אין דער נאכסטען נוממער פעראָפפענטליכען.

מ. סאבאָלטשי.

צור טאגעסגעשיכטע.

דיא פיעבערהאפטע אויפרעגונג, וועלכע דיא שלאכט אם קישקפלוססע אין ענגלאנד הערפאָרגערופען, האט זיך וואָהמעגליך נאָך געשטייגערט, דער ענגלישע מיניסטערפראזידענט פאָרדערטע פאָן דער רוססישען רעגירונג, דאס זיא דען גענעראל קאָמאראָפף פאָן דער אפגהאנישען גרענצע צוריקבערופע אונד דאדורך דען בעווייז ליעפערע, דאס דער אנגריפף דער רוססען ניכט מיט איהרער איינווילליגונג געשעהען איזט. דיא ערביטטערונג אונד קריעגסלוסט האטטע אין ענגלאנד איינען זאָלכען האָהען גראד אנגענאָממען אונד עס וואורדע זאָ לייט מיט דעם זאָבעל געראססעלט, דאס מאן מיינען מוכטע, דאס ענגלאנד אן רוססלאנד זאָפאָרט דען קריעג ערקלארען ווערדע, וועגן דיעזעס לעטצטערע דען גענעראל קאָמאראָפף ניכט עקסעמפלאריש בעשטראפען ווירד. נון דענן דאס איזט ניכט געשעהען. דיא רוססישע רעגירונג איבערפליעסט פאָן פריעדענספערזיכערונגען, אים שטיללען יעדאָך עבנעט זיא דעם קריעגע איינען וועג, ענגלאנד אבער פירכטעט פאָר דעם קריעגע מיט רוססלאנד אונד דאס לייטע זאָבעלגעראססעל איזט איינענטליך ניכטס אלס איין צייכען איהרער שוואכע.

עס איזט אלזאָ ניכט אונמעגליך דאס זיך ענגלאנד וויעדער מיט דער רוססישען פערזיכערונג צופריעדען געבען ווירד, רוססלאנד אבער וויללל דען קריעג, נור מאכטע עס, דאס ענגלאנד דענזעלבען בעגיננען מאכטע. רוססלאנד ווירד געוויסס רעכט באלד וויעדער געלעגענהייט פינדען ענגלאנד אין דיא ענגע צו טרייבען, דענן דאס ענגלאנד אונד רוססלאנד באלד אין איינעם בלוטיגען וועלטקריעגע פערוויקקעלט זיין ווערדען, דאס איזט הייטע געוויסס.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דער שוויעגערזאָהן דעס לאנדאָנער ראָטהשילד.) לאָרד עלאָט ראָזבערי, הערצאָג פאָן יאָרק דער — וויא וויר זייגערצייט מעלדעטען — פאָר איינינען מאָנאטען צום געהיימזיעגעלבעוואהרער (יוסטיצמיניסטער) דער קאָניגין פאָן ענגלאנד ערנאננט וואורדע, בעפינדעט זיך זייט איינינען טאגען אין האָכפאָליטישער מיססיאָן אם האָפע דעס קאַיזערס פאָן דייטשלאנד. דער בעזוך דעס גראפען הערבערט ביסמארק (אלטעסטער זאָהן דעס דייטשען רייכסקאנצלערס) דען ער פאָר קורצעם דער ענגלישען רעגירונג אבשטאטטעטע, שיינט מיט דיעזעם געגענבעזוכע לאָרד ראָזבעריס אין איננינעם צוזאממענהאנגע צו שטעהען. טהאטזאכע איזט, דאס דער עדלע לאָרד פאָם פירסטען ביסמארק, מיט דעם ער זייט זיינעם אויפענטהאלטע אין בערלין וויעדערהאָלט צוזאממענקינפטע האטטע, מיט גראָססער אויסצייכנונג בעהאנדעלט ווירד. ביי דיעזער געלעגענהייט וואָללען וויר איינע אירטהימליכע מיטטהיילונג בעריכטיגען, דיא וויר אנלאָסליך דער ערנעננונג ראָזבעריס צום יוסטיצמיניסטער בעציגליך זיינער עהע מיט האננא ראָטהשילד בראכטען. וויא אונס נאָמליך אויס פערלאסליכער קוועללע מיטגעטהיילט ווירד, איזט האננא ראָטהשילד דעם יודענטהומע טרייא געבליעבען; איהרע עהע מיט דעם הערצאָג ראָזבערי איזט נאָמליך איינע ציווילעהעליכע. מערקווירדיג איזט עס, דאס אונטער דען צאהלרייכען האָכבעגאבטען פרויען דעס הויזעס ראָטהשילד, גראדע האננא עס וואר, דיא זיך מעהר אלס אללע אנדערען מיט יודישער טהעאָלאָגיע בעפאסטע. דיא ביבעלפאָרשונגען, יודישע געשיכטע אונד ליטעראטור בילדעטען דען הויפטגעגענשטאנד איהרער שריפטשטעללערישען בעשעפטיגונג, אונד צוויא יאהרע פאָר איהרער פערעהעליכונג פעראָפפענטליכטע זיא אים פעראיינע מיט איהרער שוועסטער קאָנסטאנס „דיא געשיכטע דער ליטעראטור דער איזראעליטען" וועלכעס ווערק 2 דיקקע באנדע אומפאסט, אונד דאס אין דער געלעהרטענוועלט גראָסעס אויפזעהען ערערגטע. אונד קאָנסטאנס אונד האננא ביידע זינד גאטטינגען כריסטליכער עהעמאנער געוואָרדען. וואהרענד נאמליך האננא דעם הערצאָג פאָן יאָרק איהרע האנד רייכטע, וואורדע קאָנסטאנס דיא געמאהלין דעם בעריהמטען ענגלישען געלעהרטען סיר ציריל פליירס, אבער אויך קאָנסטאנס איזט דעם יודענטהומע טרייא געבליעבען אונד ביידע שוועסטערן בעשעפטיגען זיך נאָך הייטע מיט גראָססער פאָרליעבע מיט דען יודישען וויססענשאפטען (דער טאלמוד האט אלזאָ ווידער רעכט: הלמד את בתו תורה כאלו מלמדה תפלות). דיא עהען ביידער שוועסטערן זינד איבריגענס ביז יעטצט קינדערלאָז געבליעבען, (אויך דיא יינגערע האננא האטטע דאס 30-טע יאהר לאנגסט איבערשריטטען אלס זיא דיא עהע איינגינג.) דיא מוטטער דער ביידען שוועסטערן איינע געבאָרענע מאָנטעפיאָרע, איזט דיא בעקאננטע וואָהלטהאטערין לואיזע פאָן ראָטהשילד, דיא איין געבעטבוך פיר יודישע פרויען פעראָפפענטליכטע, דאס 365 געבעטע אונד ביבעלשפריכע ענטהאלט. זיא וואר דיא גאטטין דעס ניג-

---

פאָלליעטאָן.

דיא אָפפער דער קאבאלא.

היסטאָרישער ראָמאן אויס דעם 17-טען יאהרהונדערטס.

(128-טע פאָרטזעטצונג.)

איינינע אויגענבליקע שפאטער וואר סאבאטהאי מיט דער שטערבענדען שוועסטער אונד דער פערצווייפעלט יאממערנדען מוטטער אלליין. יערווא בעדייטעטע צוערסט דיא לעטצטערע, צו שווייגען; דאנן וואנדטע זיא דאס פערקלארט שטראהלענדע געזיכט אויף סאבאטהאי, דער שטילל ווייגענד איהרע האנד היעלט, וואהרענד ער מיט דער אנדערען בעמיהט וואר, דענן שנעלל אים דאס הויפט געוואונדענען פערבאנד פעסטער צו ציעהען.

„מיין ברודער," שפראך יערווא מיט לייזער שטיממע, „גאָטט האט מיין געבעט ערהאָרט; זייט מיהורמאה'ס טאָד וואר מיר דאס לעבען אונערטרעגליך; ער האט עס גנאדיג פאָן מיר גענאממען. אבער גראדע דיעזע טאגע דער ליידען אונד בעטריבניס האבען מיר דיא זאָנגע דער ערקעננטניס אויפגעטהאן לאססען. אלל מיין פריהערעס לעבען וואר איין גראָסער אירטהום, סאבאטהאי. עס ווירד העללער פאָר מיינעם בליקע. יעטצט זעהע איך קלאר אונד וואהרהאפטיג אין דיא פערגאנגענהייט אונד צוקונפט. מיין ברידער, דעם אויגע איזט ניכט מעהר ערהיטצט פאָן יאקאב בען עליאהו טריגערישעם איינפלוס. יא, איך זעהע עס, יא, איך וויים עס! עס שטעהט לייכטענד פאָר מיינער זעעלע; סאבאטהאי, דיא ביזט דאך דער מעססיאס. אבער זיא האבען דיך אללע פערקאננט אונד פאלש פערשטאנדען. טרויע דיר אלליין אונד גלויבע נור דער קראפט גאָטטעס, דיא אין דיר וואָהנט. דוא ביזט דער קאָניג דער גייסטער. דיינע הערר־שאפט איזט דאס רייך דער וואהרהייט; דיין נייער טעמפעל איזט דאס מענשענהערץ. מיט אירדישען קראָנען האסט דוא ניכטס צו שאפפען. אונד נון גלויבע אן דיך אונד דיינע זענדונג. עס ווערדען דיך מאנגער ליעבען אונד אכטען, דעגען דיא פיינדליך וואַרסט. גלויבע איהנען אונד דיר זעלבסט; זיא זינד דיא וואהרען אונד אכטען טראגער דיינעס מעסיאסטהומס. אונד נון לעבט וואָהל! עס ווירד לייכטער אום מיך. איך פערגעהע אין פלאממענקלארהייט."

זיא הויכטע דיא לעטצטען וואָרטע נור לייזע אונד אלליין זיינעם אהר פערשטאנדליך. דאנן זענקטע זיא דאס הויפט אן זיינע ברוסט אונד פערשיעד. סאבאטהאי דריקטע איהר דען פריעדענסקוס אויף דיא שטירן אונד וויספעטע: „אויך דיך מוסטע דער אייזערנע פוסטריט מיינעס שיקזאלס צערטרעטען, ליעבליכע בלומע, דיא דוא מיין לעבען שמיקטעסט. דאס ליעבסטע אונד בעסטע ווירד מיר גענאממען, דאמיט איך אים גליהענדען פייער דעס שמערצעס רייפע ערקעננע, וויא איך געפרעופט וועלט. אבער איך האבע דיך פערשטאנדען, מיין ענגעל." אונד צוויא טהראנען פיעלען אויף דיא פערבליכענע אויס זיינען אויגען.

סאבאטהאי שטאנד דאנן אויף. ער וואר פערוואנדעלט. דער נייע גראָסע שמערץ האט איהן פאָן דער הויפטפען גליכגילטיגקייט געהיילט; יערוואס לעטצטע וואָרטע האטטען איהן וואונדערבאר ערהאָבען. אונד וויעדער גראס געוואנט פאָר זיך זעלבסט.

„איך האבע דיך פערשטאנדען," פליסטערטע ער לייכטענדען אויגעס פיר זיך, „איך בין דער מעססיאס. אבער איך בין דער קאָניג דער גייסטער, אונד האבע ניכטס מיט אירדישען קראָנען צו שאפפען."

אונד צום ערסטענמאל פערליעס ער וויעדער זיינע געמאכער אונד צייגטע זיך דעם שטוינענדען פאָלקע. דא זאגטע מאן איהם, דאס זיין ברודער יאָזעף זיך מיט פיליפפאָס צאדוקקיס אונד דעם נייען ווענעציאנישען געזאנדטען שנעלל איינגעשיפפט האבע, אום מיט דיעזען נאָך ווענעדיג צו געהען. ער לאכעלטע שמערצליך אונד פערלאָר קיין וואָרט דאריבער. דיא זאָרגע אום יערוואס לייכע איבערליעס ער זיינער מוטטער, אונד בעפאהל נור, דאס זיא מיט מיה ורמאה צוזאממען אין איין גראב געלעגט ווערדען זאללטען; אונד זיין בעפעהל וואורדע פינקטליך בעפאָלגט.

דיא פערוואנדלונג.

דער ווינטער פייטשטע מיט שטירמען דאס מעער; דיא צייט וואר דיסטער אונד לאנגווייליג געוואָרדען. וועגן דער אבענד זיינע פייכטען געבעלארמע איבער דיא שטאדט אויסברייטעטע, זיינע שהראנגענשלייער איבער דען מעערבוזען צאָג; דאנן שליך איינע טיעף פערהילטע געשטאלט שייא אן דען הייזערן, הושטע דורך דיא שטיללען גאססען אונד געוואנן אויף איינזאמען אומוועגען יענען אבגעלעגענען ווינקעל אם אופער דעס מעערבוזענס. דער איינסט דער פערזאממלונגסארט שווערמענדער ליבבעגעיסטערטער, בעגייסטערטער יודען געוועזען וואר. דער ערנסטע מאנן, דער דיא מיטצע זאָ טיעף אין דאס געזיכט געדריקט האט. דער דען אונשיינבארען קאפטאן זאָ נאכלאססיג איבערוואָרף, דעססען